

Domov>Sprožitev sodnega postopka>Kje in kako>Uporaba nacionalne zakonodaje
Uporaba nacionalne zakonodaje

Madžarska

1 Veljavni pravni viri

1.1 Nacionalni predpisi

Pravo, ki se uporablja, določa zakon XXVIII o mednarodnem zasebnem pravu iz leta 2017 (v nadaljnjem besedilu: zakon XXVIII iz leta 2017). To pa velja le, če noben predpis Evropske unije ali mednarodna pogodba ne vsebuje določb o pravu, ki se uporablja.

1.2 Večstranske mednarodne konvencije

Informacije o tem je mogoče najti predvsem na spletišču [Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu](#).

1.3 Glavne dvostranske konvencije

- Mednarodna pogodba med Madžarsko in Češkoslovaško o pravni pomoči
- Mednarodna pogodba med Madžarsko in Jugoslavijo o pravni pomoči
- Mednarodna pogodba med Madžarsko in Romunijo o pravni pomoči

2 Izvajanje kolizijskih pravil

2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo

Da.

2.2 Zavračanje

Če se uporablja tuje pravo, se uporabljajo materialne določbe takega tujega prava, ki neposredno urejajo konkretno zadevo. Če je tuje pravo, ki se uporablja, določeno z državljanstvom in se tuje pravo sklicuje na madžarsko pravo, se uporablja madžarsko materialno pravo, če pa se tuje pravo sklicuje na pravo tretje države, se uporablja materialno pravo zadevne tretje države.

2.3 Sprememba navezne okoliščine

Sprememba okoliščin, ki določajo pravo, ki se uporablja, vpliva na pravna razmerja, veljavno vzpostavljena v skladu s pravom, ki se je uporabljalo pred spremembo, samo če je to izrecno določeno z zakonom XXVIII iz leta 2017.

2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil

Uporaba tujega prava, ki se mora uporabiti na podlagi zakona XXVIII iz leta 2017, je v nasprotju z madžarskim javnim redom, če bi v zadevnem primeru privedla do očitne in resne kršitve temeljnih vrednot in ustavnih načel madžarskega pravnega sistema; v takem primeru se tuje pravo ne sme uporabiti. Če se kršitvi javnega reda sicer ni mogoče izogniti, se namesto neupoštevanje določbe tujega prava uporabijo določbe madžarskega prava.

Ne glede na pravo, ki ureja zadevo, je treba uporabiti določbe madžarskega prava, katerih primarnost je jasno ugotovljena z vidika njihove vsebine in namena (obvezna pravila). Obvezna pravila na podlagi prava drugih držav se lahko upoštevajo samo, če obstaja tesna povezava in so odločilna za presojo dejstev.

2.5 Dokazovanje tujega prava

Sodišče ugotovi vsebino tujega prava po uradni dolžnosti in na kakršen koli način. Na podlagi mednarodnega sporazuma lahko naslovi zaprosilo na tuje organe in upošteva dokaze strank ali strokovna mnenja. O tem se lahko posvetuje tudi z ministrom za pravosodje.

Če vsebine tujega prava ni mogoče ugotoviti v razumnem času, se uporablja madžarsko pravo. Če o dejstvih zadeve ni mogoče presojati na podlagi madžarskega prava, se uporabi tuje pravo, ki je najbližje pravu, ki se uporablja.

Minister za pravosodje izdaja potrdila o madžarskem pravu in sodni praksi za uporabo v tujini.

3 Kolizijska pravila

3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti

Za pravna razmerja, za katera ne velja [Uredba \(ES\) št. 593/2008 \(uredba Rim I\)](#), se uporabljajo določbe zakona XXVIII iz leta 2017.

Pravo, ki se uporablja za pogodbe, je pravo, ki sta ga stranki izbrali za celotno pogodbo ali le za njen del. Če pravo ni izrecno izbrano, mora njegova izbira jasno izhajati iz določb pogodbe ali okoliščin zadeve. Pravo, ki se uporablja, je treba izbrati pred iztekom roka, ki ga sodišče določi na prvi obravnavi.

Stranki se lahko dogovorita, da se za pogodbo uporablja drugo pravo namesto prava, ki se je uporabljalo prej. To dejstvo ne vpliva na veljavnost pogodbe po pravu, ki ureja formalno veljavnost.

Če je pogodba povezana s pravom samo ene države, izbira prava ne sme posegati v uporabo določb prava navedene države, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom.

Če pravo ni bilo izbrano, se uporablja pravo države, s katero so bistveni elementi zadevnega pogodbenega razmerja najtesneje povezani.

Obstoj in veljavnost pogodbe ali katerega koli pogodbenega določila se določita po pravu, ki bi ju urejalo na podlagi zakona XXVIII iz leta 2017, če bi bila pogodba ali pogodbeno določilo veljavna.

Za pogodbo, katere predmet je stvarna pravica na nepremičnini ali najemna pravica na nepremičnini, se uporabljajo obličnostne zahteve po pravu države, v kateri je nepremičnina, če se navedene obličnostne zahteve uporabljajo ne glede na to, v kateri državi je bila pogodba sklenjena, in ne glede na to, katero pravo se uporablja za pogodbo, ter od teh zahtev ni dovoljeno odstopanje z dogovorom.

Pravila, ki veljajo za pogodbe, se smiselno uporabljajo tudi za enostranske izjave.

3.2 Nepogodbene obveznosti

Za pravna razmerja, za katera ne velja [Uredba \(ES\) št. 864/2007 \(uredba Rim II\)](#), se uporabljajo določbe zakona XXVIII iz leta 2017. Oseba, ki zahteva odškodnino za škodo, lahko izbere pravo v skladu s členom 7 uredbe Rim II do izteka roka, ki ga sodišče določi na prvi obravnavi.

Za nepogodbene pravne obveznosti se uporablja pravo države, na ozemlju katere je nastal učinek pravnega dejanja, ki je povzročilo obveznost. Če je ob nastanku učinka pravnega dejanja, ki je povzročilo obveznost, običajno prebivališče ali sedež upnika in dolžnika v pravnem razmerju v isti državi, se uporablja pravo navedene države. Če je nepogodbena razmerje tesno povezano z drugim pravnim razmerjem, ki je že bilo sklenjeno med strankama, se pravo, ki ureja predhodno pravno razmerje, uporablja tudi za nepogodbena razmerja.

Stranki lahko po nastanku nepogodbene obveznosti izbereta pravo, ki se uporablja zanj. Če pravo ni izrecno izbrano, mora izbira prava jasno izhajati iz okoliščin zadeve. Pravo, ki se uporablja, se lahko izbere do izteka roka, ki ga sodišče določi na prvi obravnavi. Če je pravno razmerje povezano s pravom samo ene države, izbira prava ne sme posegati v uporabo določb prava navedene države, od katerih ni dovoljeno odstopanje z dogovorom.

3.3 Osební status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)

Pravna in poslovna sposobnost ter osebne pravice oseb se določijo na podlagi osebnega prava, ki se zanj uporablja. Osebo pravo, ki se uporablja za osebo, je pravo države, katere državljan je. Če ima oseba več kot eno državljanstvo in je eno od teh madžarsko, je osebo pravo, ki se uporablja, madžarsko pravo, razen če ni oseba tesneje povezana z drugim državljanstvom. Če ima oseba več kot eno državljanstvo in nobeno od teh ni madžarsko, je osebo pravo, ki se uporablja, pravo države, s katero je glede na osnovna dejstva zadeve najtesneje povezana. Če ima oseba več kot eno državljanstvo in nobeno od teh ni madžarsko ter ni z nobeno državo državljanstva povezana tesneje kot z drugo, ali če državljanstva osebe ni mogoče ugotoviti, ali če je oseba brez državljanstva, je osebo pravo, ki se uporablja, pravo države, v kateri ima običajno prebivališče. Če osebnega prava osebe ni mogoče ugotoviti, se uporablja madžarsko pravo. Za pravno in poslovno sposobnost ter osebne pravice oseb z azilom ali oseb, sprejetih na Madžarsko, se uporablja madžarsko pravo. Pravo, ki se uporablja za ime osebe, je njeno osebno pravo ali na njeno zahtevo madžarsko pravo. Če ima oseba več kot eno državljanstvo, lahko za pravo, ki se uporablja za njen priimek, izbere pravo na podlagi katerega koli svojega državljanstva. V zvezi s priimkom, ki izhaja iz zakonske zveze, se lahko na skupno zahtevo strank izbere pravo državljanstva katerega koli od zakoncev ali madžarsko pravo. Če take zahteve ni, je veljavno pravo, ki se uporablja za osebo razmerje zakoncev. Pravila o priimkih v primeru razveze ali razveljavitve zakonske zveze ureja pravo države, na podlagi katerega je bil priimek, ki izhaja iz zakonske zveze, registriran. Rojstni priimek in priimek, ki izhaja iz zakonske zveze, madžarskega državljanca, če je veljavno registriran po pravu druge države, je treba na Madžarskem priznati, če je zadevni madžarski državljan ali njegov zakonec tudi državljan druge države ali če ima zadevni madžarski državljan običajno prebivališče v navedeni državi. Imen, ki so v nasprotju z madžarskim javnim redom, ni mogoče uradno priznati.

Za osebo brez pravne in poslovne sposobnosti ali z omejeno sposobnostjo po osebnem pravu, ki se zanj uporablja, je treba šteti, da ima pravno in poslovno sposobnost v zvezi s številnimi vsakodnevnimi manj pomembnimi posli, sklenjenimi in izvedenimi na Madžarskem, če bi po madžarskem pravu imela pravno in poslovno sposobnost. Za osebo brez pravne in poslovne sposobnosti ali z omejeno sposobnostjo po osebnem pravu, ki se zanj uporablja, ki pa bi po madžarskem pravu tako sposobnost imela, je treba šteti, da ima pravno in poslovno sposobnost tudi v zvezi s svojimi drugimi ekonomskimi posli, če bi imeli taki posli pravne posledice na Madžarskem.

V zadevah v zvezi z zastopanjem osebe z omejeno pravno in poslovno sposobnostjo za izvajanje njenih zadev ali *ad hoc* skrbništvom se uporablja pravo države sodišča, ki imenuje zastopnika ali skrbnika.

Za razglasitev osebe za mrtvo ali pogrešano ali za zabeleženje njene smrti se uporablja osebo pravo, ki se uporablja za pogrešano osebo. Če osebo pravo pogrešane osebe ni madžarsko pravo, se madžarsko pravo uporablja, če obstaja madžarski pravni interes.

Običajno prebivališče osebe je kraj, kjer je dejansko središče njenega življenja, kot je ugotovljeno na podlagi vseh okoliščin danega pravnega razmerja. Pri določanju dejanskega središča življenja osebe se upoštevajo tudi dejstva, ki kažejo namene zadevne osebe. Stalno prebivališče pomeni kraj, kjer oseba stalno prebiva ali ima namen tam za stalno ostati.

Osebo pravo, ki se uporablja za pravno osebo ali subjekt brez pravne osebnosti, je pravo države, v kateri je pravna oseba vpisana v register. Če je pravna oseba vpisana v register v več kot eni državi ali če se vpis v register po pravu države sedeža, določenega v njenem aktu o ustanovitvi, ne zahteva, se kot osebo pravo uporablja pravo države, v kateri je sedež. Če pravna oseba v aktu o ustanovitvi nima določenega sedeža ali če ima več sedežev in ni vpisana v register po pravu nobene države, je osebo pravo, ki se uporablja, pravo države, v kateri ima glavno upravo. Pravni status pravne osebe ali subjekta brez pravne osebnosti se določi po osebnem pravu, ki se zanj uporablja.

3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo

3.4.1 Določitev razmerij med starši in otroki

Pravo, ki se uporablja v zadevah za ugotovitev očetovstva ali materinstva ali izpodbijanje domneve očetovstva, je osebo pravo, ki se uporablja za otroka ob rojstvu. Priznanje očetovstva otroka se določi po osebnem pravu, ki se uporablja za otroka ob priznanju, medtem ko se priznanje spočetega, vendar še nerojenega otroka določi po osebnem pravu, ki se uporablja za mater ob priznanju. Priznanje se ne more šteti kot formalno neveljavno, če je formalno veljavno po madžarskem pravu ali pravu, ki velja v trenutku in kraju priznanja. Če status očeta v skladu s pravom, ki se uporablja, ni naveden, se uporablja pravo druge države, s katero je zadeva tesno povezana, če to za otroka pomeni ugodnejšo obravnavo.

3.4.2 Posvojitev

Posvojitev je veljavna le, če so izpolnjeni pogoji na podlagi osebnega prava, ki se uporablja za posvojitelja, in tudi osebnega prava, ki se ob posvojitvi uporablja za posvojenca. Osebo pravo, ki se uporablja za posvojitelja ob posvojitvi ali prenehanju posvojitve, se uporablja za pravne učinke posvojitve, prenehanje posvojitve in pravne učinke prenehanja posvojitve.

Če sta posvojitelja v medsebojni zakonski zvezi, je pravo, ki se uporablja za pravne učinke posvojitve, prenehanje posvojitve in pravne učinke prenehanja posvojitve:

- (a) pravo države skupnega državljanstva zakoncev ob posvojitvi ali prenehanju posvojitve, ali če to ne obstaja,
- (b) pravo države, v kateri sta imela zakonca skupno prebivališče ob posvojitvi ali prenehanju posvojitve, ali če to ne obstaja,
- (c) pravo države sodišča, ki obravnava zadevo.

3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti

3.5.1 Zakonska zveza

Zakonska zveza je veljavna le, če so ob njeni sklenitvi izpolnjeni materialni pogoji v skladu z osebnim pravom, ki se uporablja za vsakega zakonca. Pravo, ki ureja formalnosti v zvezi z veljavnostjo zakonske zveze, je pravo, ki velja v trenutku in kraju sklenitve zakonske zveze. Pravila, ki se uporabljajo za sklenitev zakonske zveze in njeno veljavnost, se smiselno uporabljajo za določitev, ali zakonska zveza obstaja ali ne. Na Madžarskem zakonske zveze ni mogoče skleniti, če po madžarskem pravu obstaja nepremostljiv zadržek za sklenitev zakonske zveze.

3.5.2 Zunajzakonska skupnost in partnerstvo

Določbe v zvezi z zakonsko zvezo se uporabljajo za vzpostavitev in veljavnost registrirane partnerske skupnosti in njene pravne učinke (kar ne vključuje priimkov), pri čemer veljajo naslednje izjeme.

Za vzpostavitev in veljavnost registrirane partnerske skupnosti ni zadržek, če osebo pravo, ki se uporablja za bodočega partnerja v registrirani partnerski skupnosti, ne priznava registrirane istospolne partnerske skupnosti, če:

- (a) bodoči partner v registrirani partnerski skupnosti, ki ni madžarski državljan, potrdi, da po osebnem pravu, ki se zanj uporablja, ni zadržkov za sklenitev registrirane partnerske skupnosti, in
- (b) je vsaj eden od bodočih registriranih partnerjev madžarski državljan ali ima na Madžarskem običajno prebivališče. V takem primeru se za pravne učinke registrirane partnerske skupnosti uporablja madžarsko pravo.

Pravo, ki se uporablja za prenehanje registrirane partnerske skupnosti, je pravo države:

(a) v kateri imata registrirana partnerja ob vložitvi tožbe ali vloge, s katero se začne postopek za prenehanje registrirane partnerske skupnosti, običajno prebivališče ali, če to ne obstaja,

(b) v kateri sta imela partnerja v registrirani partnerski skupnosti zadnje običajno prebivališče, če se je prebivanje v tem običajnem prebivališču končalo manj kot eno leto pred vložitvijo tožbe ali vloge in če eden od partnerjev v registrirani partnerski skupnosti še vedno prebiva v navedeni državi ob vložitvi tožbe ali vloge, ali če to ne obstaja,

(c) katere državljanstvo sta imela oba partnerja v registrirani partnerski skupnosti ob vložitvi tožbe ali vloge.

Če na podlagi zgoraj navedenega ni mogoče določiti prava, ki se uporablja, se uporablja pravo države sodišča, ki obravnava zadevo.

Pravo, ki se uporablja za vzpostavitev, prenehanje in pravne učinke zunajzakonske skupnosti, je pravo države skupnega državljanstva zunajzakonskih partnerjev. Če imata zunajzakonska partnerja različno državljanstvo, se uporablja pravo države, v kateri imata običajno prebivališče, če pa tega ni, pa pravo države zadnjega skupnega običajnega prebivališča. Če skupnega običajnega prebivališča zunajzakonskih partnerjev ni mogoče določiti, se uporablja pravo države sodišča, ki obravnava zadevo. Zunajzakonska partnerja lahko izbereta pravo, ki se uporablja za njuna premoženjska razmerja.

3.5.3 Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

Na tem področju se uporablja [Uredba Sveta \(EU\) št. 1259/2010 \(Rim III\)](#). Zakonca lahko pravo izbereta na podlagi členov 5 do 7 Uredbe do izteka roka, ki ga določi sodišče na prvi obravnavi.

3.5.4 Preživninske obveznosti

Na tem področju se uporablja [Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti](#).

3.6 Premoženjska razmerja med zakoncema

Za premoženjska razmerja med zakoncema se uporablja pravo države državljanstva obeh zakoncev v času postopka pred sodiščem. Če imata zakonca v času postopka pred sodiščem različno državljanstvo, se uporablja pravo države, v kateri imata zakonca skupno običajno prebivališče, če pa tega ni, pa pravo države zadnjega skupnega običajnega prebivališča. Če zakonca nista imela skupnega običajnega prebivališča, se uporablja pravo države sodišča, ki obravnava zadevo.

Zakonca lahko izbereta pravo, ki se uporablja za njuno skupno premoženje, če je to eno od naslednjih:

(a) pravo države državljanstva enega od zakoncev ob sklenitvi sporazuma;

(b) pravo države, v kateri je imel eden od zakoncev ob sklenitvi sporazuma običajno prebivališče, ali

(c) pravo države sodišča, ki obravnava zadevo.

Pravo lahko izbereta tudi bodoča zakonca. Pravo, ki se uporablja, se lahko izbere do izteka roka, ki ga sodišče določi na prvi obravnavi. Razen če se zakonca ne dogovorita drugače, ima izbira prava, ki se uporablja za skupno premoženje zakoncev, pravne učinke samo za prihodnost.

Sporazum o skupnem premoženju zakoncev je formalno veljaven tudi, če je v skladu s pravom kraja, v katerem je bila pogodba sklenjena.

3.7 Oporoke in dedovanje

[Uredba \(EU\) št. 650/2012](#) se uporablja za osebe, ki so umrle na dan 17. avgusta 2015 ali po tem datumu.

3.8 Stvarne pravice

Za lastninske in druge stvarne pravice, vključno z zastavnimi pravicami in posestjo, se uporablja pravo kraja, v katerem je premoženje.

3.9 Insolventnost

Pravo, ki se uporablja, je določeno v členih 7 do 17 [Uredbe \(EU\) 2015/848](#).

Zadnja posodobitev: 15/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.